

Factsheet vergunningvrij

Waar gaat het over?

→ Vermindering regeldruk omgevingsvergunning voor beschermde rijksmonumenten en in beschermde stads- en dorpsgezichten

Pijler 2 van de Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg ziet op de vereenvoudiging van regelgeving. Naast de vereenvoudiging van de subsidieregelgeving werd ook aangekondigd dat voorstellen zouden worden gedaan voor een vereenvoudiging van de regels voor de vergunningverlening.

Deze vermindering van regeldruk krijgt vorm via:

- Meer ruimte voor vergunningvrij bouwen: dit wordt geregeld via een wijziging van het Besluit omgevingsrecht (Bor). Deze heeft de afgelopen maand voorgehangen bij Tweede en Eerste Kamer en is voor advies gezonden aan de Raad van State.
- Vereenvoudiging vergunningprocedure: dit vormt een onderdeel van het wetsvoorstel.

De voorziene datum van inwerkingtreding is 1 januari 2012.

Vergunningvrij wijzigen van rijksmonumenten

Vergunning vervangen verrot kozijnhout?

Vergunning voor vervangen dakpannen?

Vergunning voor ontroesten?

Vergunning voor opstoppen rieten dak?

Huidige situatie:

De eigenaar moet wachten op een vergunning en leges betalen om hier iets aan te mogen doen.

Sinds 1 oktober 2010 is deze vergunningplicht (die eerst in de Monumentenwet stond) geregeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De wet schrijft voor dat voor **elke wijziging** een vergunning nodig is. Er is geen wettelijke ruimte voor vergunningvrij wijzigen.

Het voorstel is om twee categorieën vergunningvrij te maken voor rijksmonumenten.

Nieuwe situatie na inwerkingtreding:

1. Gewoon onderhoud wordt vergunningvrij

Wijzigingen waarbij materiaalsoort, kleur, vormgeving, detaillering en profilering NIET wijzigen. Historisch materiaal mag wel worden vervangen door precies hetzelfde materiaal, met dezelfde verschijningsvorm. Voor het historisch groen geldt dat in tuinen en parken de aanleg niet mag wijzigen.

Voorbeelden:

- Het aanlassen van verrot kozijnhout
- Schilderwerk in dezelfde kleur
- Het herstellen, vervangen of vernieuwen van hemelwaterafvoer in hetzelfde materiaal
- Het herstellen van ijzersmeedwerk
- Het vervangen van delen van dakbedekking
- Het gedeeltelijk vervangen van dakpannen door hetzelfde materiaal
- Het opstoppen van rieten daken

2. Inpandige wijzigingen van onderdelen zonder monumentale waarde worden eveneens vergunningvrij

In veel gevallen gaat het hierbij om moderne toevoegingen (dus: onderdelen die ten tijde van de aanwijzing als beschermd monument nog niet bestonden).

Voorbeelden:

- Verwijderen van hard- en zachtboard betimmeringen, gipsplaten, scheidingswanden, keuken- of badkamerinrichting en verlaagde plafonds.

Het grootste deel van de ingrepen blijft wél vergunningplichtig bij beschermde rijksmonumenten:

- Ingrepen in casco en verschijningsvorm van het monument
- Vervangen van historisch materiaal dat niet op dezelfde wijze, dus met hetzelfde materiaal, kan worden terug geplaatst. Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn bij historisch glas-in-lood.
- Het reinigen van gevels (= een verandering van de kleur en verschijningsvorm)
- Alle wijzigingen van interieuronderdelen met monumentale waarde: stucplafonds, historische wandbekleding, lambriseringen, haardpartijen etc.
- Vernieuwing van daken
- Vervangen van kozijnen ten behoeve van isolatieglas
- Het in een andere kleur schilderen van houtwerk of bepleistering
- Het aanbouwen van een serre
- Enz. enz.

Vergunningvrij bouwen in beschermde gezichten

Huidige situatie:

Tot op heden waren de (gewone) regels voor vergunningvrij bouwen niet van toepassing in beschermde stads- en dorpsgezichten, met uitzondering van gewoon onderhoud en inpandige veranderingen. Het voorstel is om dit – in beperkte mate – toch mogelijk te maken.

Voorstel voor vergunningvrij bouwen aan niet-monumenten in beschermde gezichten.

Nieuwe situatie na inwerkingtreding:

- Bepaalde veranderingen van een gevel of dakvlak, voor zover deze veranderingen gekeerd zijn naar niet-openbaar toegankelijk gebied.
- Het plaatsen van kleine bouwwerken op erfdelen die niet zijn gekeerd naar openbaar toegankelijk gebied. Het Bor regelt zaken als maximum aan oppervlakte en hoogte e.d.

In de wandelgangen wordt dit de voor-achterkant benadering genoemd.

De facto betekent dit dat er ruimte wordt gegeven voor vergunningvrij bouwen in de gesloten bouwblokken.

Voorbeelden:

- vervangen raam- of deurkozijn, zonwering (achtergevel)
- dakraam, zonnecollectoren of dakkapel (achterkant dakvlak)
- schuur in de achtertuin

Correctiemogelijkheid via bestemmingsplan

De gemeente heeft de mogelijkheid om bescherming van historische waarden te regelen in het bestemmingsplan. Het gevolg daarvan is dat bepaalde zaken op die manier toch weer vergunningplichtig worden: oprichten van een bouwwerk (groter dan 30 m²), aanleg van vijver of zwembad.

Op die manier kan de gemeente desgewenst voorkomen dat waardevolle binnenterreinen door toepassing van vergunningvrij bouwen worden aangetast.

De meeste ingrepen blijven wél vergunningplichtig bij beschermde gezichten:

- Constructieve ingrepen zoals verplaatsen van deuren of ramen, ingrepen in casco
- Dakramen, dakkapellen aan de voorkant
- Dakramen etc. aan de achterkant indien zichtbaar vanuit openbaar toegankelijk gebied

Kort samengevat

- Het grootste deel van de ingrepen blijft vergunningplichtig. Slechts onnodige procedures worden geschrapt, waarbij het monumentenbelang niet of nauwelijks geraakt wordt.
- Veel van wat in de nieuwe situatie vergunningvrij wordt, wordt in de huidige situatie al gedoogd.
- De regeldruk wordt aanzienlijk verminderd. De prognose is 20% reductie van een totaal van 2500 aanvragen per jaar = 500 aanvragen (mbt. rijksmonumenten).¹ Wat betreft het vergunningvrij maken activiteiten binnen beschermde stads- en dorpsgezichten is de verwachting dat het aantal aanvragen afneemt met gemiddeld 22% (= ca. 1200 aanvragen).
- De eigenaar verdient meer vertrouwen.

¹ Onderzoek naar vergunningaanvragen bij gemeenten en steunpunten (onderzoeksbureau PRC, 2010).